

GRØNLAND OG DANMARKS POLITISKE FORHOLD

Disse sider skal ses som en introduktion til Grønland, fra et politisk perspektiv. Du kan bruge dem til at orientere dig i relationen mellem Grønland og Danmark, både i fortiden og helt op til nutiden, hvor Grønland har selvstyre og er i et rigsfællesskab med Danmark. Kort sagt er det en samling af de fakta, der er nødvendige at kende til, for at kunne forstå hvorfor og hvordan Grønland står i dag, især i forhold til suveræniteten.

GRØNLAND OG DANMARKS FORHOLD HISTORISK SET

Gå ind på nedenstående link og klik på "Grønlands historie" i venstre side på hjemmesiden for en kort tidslinje over forholdet mellem Danmark og Grønland. Kør musen henover årstallene for at få fakta. [//www.dagensgronland.dk/](http://www.dagensgronland.dk/)

RIGSFÆLLESSKABET - GRØNLAND OG DANMARKS FORHOLD I DAG

Grønland har historisk set bevæget sig i retning af mere og mere selvstændighed, senest ved at få selvstyre i 2009. Forholdet mellem Grønland og Danmark eksisterer dog stadig, og karakteriseres i dag især ved det, der kaldes rigsfællesskabet. Det indbefatter, at Danmark, Grønland (og Færøerne) alle er dele af det danske rige.

*"Færøerne og Grønland er dele af det danske rige. På grund af områdernes særlige nationale, historiske og geografiske forhold har de en udvidet grad af selvstyre."*¹

*"Sammen med grundloven udgør selvstyreloven Grønlands forfatningsmæssige stilling i riget. I selvstyrelovens præambel erkendes det, at det grønlandske folk er et folk i henhold til folkeretten med ret til selvbestemmelse. Loven bygger i overensstemmelse hermed på en overenskomst mellem landsstyret og regeringen som ligeværdige parter. To af Folketingets medlemmer vælges i Grønland, jf. grundloven."*²

1 Rigsfællesskabet http://www.stm.dk/a_1602.html

2 Den Grønlandske Selvstyreordning http://www.stm.dk/a_2566.html

POLITIK I GRØNLAND

I tidens løb er politik i Grønland udviklet sig på en måde, så man i dag har et politisk system, der svarer til det danske. Man har et Landsting (svarende til Folketinget) og et landstyre (svarende til regeringen).

“Selvstyremyndighederne i Grønland består af en folkevalgt forsamling – Inatsisartut (Landstinget) – samt en forvaltning, der ledes af Naalakkersuisut (landstyret).”³

Gå ind på nedenstående link for en kort gennemgang af de fem partier i Grønland.

<https://jyllands-posten.dk/politik/ECE10380499/fakta-disse-partier-forvalter-magten-i-groenland/>

UDDRAG AF SELVSTYRELOVEN

Her er nogle få udvalgte paragraffer fra Loven om Grønlands Selvstyre fra 2009⁴. Paragrafferne er udvalgt, fordi de er særligt relevante for Grønlands relation til Danmark, og for Grønlands suverænitet over interne anliggender.

Kapitel 1

Selvstyrets myndigheder samt domstolene

§ 1. Grønlands Selvstyre har den lovgivende og udøvende magt inden for overtagne sagsområder. Domstole, der bliver oprettet af selvstyret, har den dømmende magt i Grønland inden for samtlige sagsområder. I overensstemmelse hermed er den lovgivende magt hos Inatsisartut, den udøvende magt hos Naalakkersuisut og den dømmende magt hos domstolene.

Kapitel 2

Selvstyrets overtagelse af sagsområder

§ 2. Grønlands Selvstyre kan bestemme, at de sagsområder, der fremgår af lovens bilag, skal overgå til selvstyret.

Kapitel 3

Økonomiske relationer mellem Grønlands Selvstyre og staten

§ 5. Staten yder Grønlands Selvstyre et årligt tilskud på 3.439,6 mio. kr., jf. dog § 8, stk. 1. Beløbet er angivet i 2009-pris- og -lønniveau.

§ 7. Indtægter fra råstofaktiviteter i Grønland tilfalder Grønlands Selvstyre.

§ 8. Tilfalder der Grønlands Selvstyre indtægter fra råstofaktiviteter i Grønland, jf. § 7, reduceres statens tilskud til selvstyret med et beløb, der svarer til halvdelen af de indtægter, som i det pågældende år ligger over 75 mio. kr.

Kapitel 4

Udenrigsanliggender

§ 11. Naalakkersuisut kan handle i mellemfolkelige anliggender som fastsat i dette kapitel og i aftaler med regeringen.

Stk. 2. Regeringen og Naalakkersuisut samarbejder i mellemfolkelige anliggender som fastsat i dette kapitel med henblik på at sikre såvel Grønlands interesser som Kongeriget Danmarks samlede interesser.

Stk. 3. De beføjelser, som gives Naalakkersuisut i dette kapitel, begrænser ikke de danske myndigheders forfatningsmæssige ansvar og beføjelser i mellemfolkelige anliggender, idet udenrigs- og sikkerhedspolitik er rigsanliggender.

³ Den Grønlandske Selvstyreordning http://www.stm.dk/a_2566.html

⁴ Loven om Grønlands Selvstyre <http://www.stm.dk/multimedia/selvstyreloven.pdf>

UDVALGTE SAGSOMRÅDER FORDELT MELLEM GRØNLAND OG DANMARK

Sagsområderne er områder, der tidligere har været varetaget af den danske stat, som er blevet overtaget/hjemtaget af det grønlandske selvstyre. At overtage et sagsområde betyder, at det grønlandske selvstyre "overtager den lovgivende og udøvende magt på området samt overtager finansieringen af området."⁵ Her er et uddrag af hjemtagne områder, og nogle af de områder, der endnu hører under den danske regering og det danske Folketing.

GRØNLAND ⁶	DANMARK ⁷
Råstofområdet	Udenrigs- forsvars- og sikkerhedspolitik
Sundhedsvæsenet	Statsborgerskab
Miljøforhold	Domstolene
Produktion og salg af grønlandske produkter	Udlændingeområdet
Folkeskolen og gymnasiet	

5 Den Grønlandske Selvstyreordning http://www.stm.dk/a_2566.html

6 Den Grønlandske Selvstyreordning http://www.stm.dk/a_2566.html

7 Oversigt over sagsområder http://www.stm.dk/multimedia/Oversigt_sagsomr_der_241111.pdf